

De fattiga i backstugorna

Många av de fattiga ute i socknarna bodde i backstugor, oftast på byarnas utmarker. Där fick de egendomslösa bo. Kunde de inte försörja sig fanns fattighjälp att få från socknen, men den kunde vara både villkorad och så liten att den knappt räckte till livets nödtorft.

Fattighjälpen fördelades på sockenstämman och i de bevarade sockenstämmoprotokollen kan vi läsa om hur det gick till. Läs om dessa protokoll på sidorna 14–16.

Det här är backstugan Linnabacken i Bälstorp i Torsås socken i södra Kalmar län. Kvinnan som bodde i stugan är troligen Christina Petersdotter, fotograferad 1904 av bygde-

fotografen Johan Emanuel Thorin. Hon hade bosatt sig i stugan när hon gifte sig med Sven Andersson 1858. Christina hade tre utomäktenskapliga barn med sig i boet och de fick en gemensam son 1860. Troligen hade hon bott i backstugan före äktenskapet, med sina första barn.

Johan Emanuel Thorin är en känd bygdefotograf från Åtvidaberg, och en mycket ansedd och skicklig sådan. Han föddes i Torsås 1862, tog folkskollärarexamen i Växjö 1885 och levde till 1930. Allra mest var han verksam i Åtvidaberg men även i hemsocknen Torsås.

Bild från Kalmar läns museums bildsamling.

DIS-Småland – Regionförening till Föreningen DIS – Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.
Verksamhetsområde: Jönköpings (F), Kronobergs (G) och Kalmar (H) län.
Hemsida: www.dis-smaland.se

Styrelse

Tommy Nilson	Backgatan 5	575 35 Eksjö	070-303 17 32	ordforande@dis-smaland.se	ordförande
Håkan Johansson	Skaraborgsvägen 20	565 31 Mullsjö	0392-100 21	h.o.johansson@gmail.com	ledamot, vice ordf
Börje Jönsson	Klosterstigen 9	575 37 Eksjö	070-863 12 17	borje.jn@gmail.com	ledamot, kassör
Arne Johansson	Södra Storgatan 29 D	598 71 Södra Vi	076-108 00 29	webmaster@dis-smaland.se	ledamot, sekreterare
Mats Eriksson	Myrliden 10	565 32 Mullsjö	0734-02 15 75	mats@meron.se	ledamot
Cecilia von Hausswolff	Övertorp 5	590 95 Loftahammar	0709-94 80 94	cecilia.von.hausswolff@gmail.com	ledamot
Donald Freij	Hjälshammar Sjögård	331 44 Värnamo	070-278 08 85	donald@freij.se	suppleant
Eva Gröön	Skälsbäck Norrgården 107	579 94 Fagerhult	070-961 04 00	grooneva@gmail.com	suppleant

Funktionärer

Börje Jönsson	Klosterstigen 9	575 37 Eksjö	070-863 12 17	borje.jn@gmail.com	fadder, utbildare
Tommy Nilson	Backgatan 5	575 35 Eksjö	070-303 17 32	tommy@betoni.se	fadder, kartfadder
Eva Gröön	Skälsbäck Norrgården 107	579 94 Fagerhult	070-961 04 00	ordforande@dis-smaland.se	utbildare
Cecilia von Hausswolff	Övertorp 5	590 95 Loftahammar	0709-94 80 94	cecilia.von.hausswolff@gmail.com	utbildare
Donald Freij	Hjälshammar Sjögård	331 44 Värnamo	070-278 08 85	donald@freij.se	disbytombud, utbildare
Arne Johansson	Södra Storgatan 29 D	598 71 Södra Vi	076-108 00 29	webmaster@dis-smaland.se	fadder, webmaster
Håkan Johansson	Skaraborgsvägen 20	565 31 Mullsjö	0392-100 21	h.o.johansson@gmail.com	arkivarie
Eva Johansson	Knotavägen 2	723 52 Västerås	070-55 35 448	eva@evagun.se	redaktör

SmåDisigt – Medlemsblad för DIS-Småland

Redaktör: Eva Johansson – eva@evagun.se

I redaktionskommittén ingår även:

Viola Ek, Furuby – viola.ek@bredband2.com

Egon Burman, Växjö – egon35@live.se

ISSN 1650-3066 Upplaga 1500 ex – 4 nummer/år.

Tryckeri: Lindströms Tryckeri, Alvesta.

Ansvarig utgivare: Föreningens ordförande.

Manus sänds till redaktören, som förbehåller sig rätten att redigera artiklar som kommer till användning. Författarna får möjlighet att granska sitt redigerade material före tryckning. Citat ur SmåDisigt får göras om källan anges. För återgivning av signerade artiklar samt illustrationer krävs tillstånd av författaren/illustratören/fotografen.

Bidra gärna med material till SmåDisigt samt föreslå frågor att behandla i kommande nummer. Hjälps också till att värva medlemmar till DIS och DIS-Småland. Vi vill gärna bli ännu fler i vår lokalförening.

Medlemsavgift

DIS 190 SEK + DIS-Småland 90 SEK

Plusgiro 140 33-5 Föreningen DIS

Bankgiro 5791-8690 Föreningen DIS

Organisationsnummer 82 70 01-1029

Adressändringar sänds till

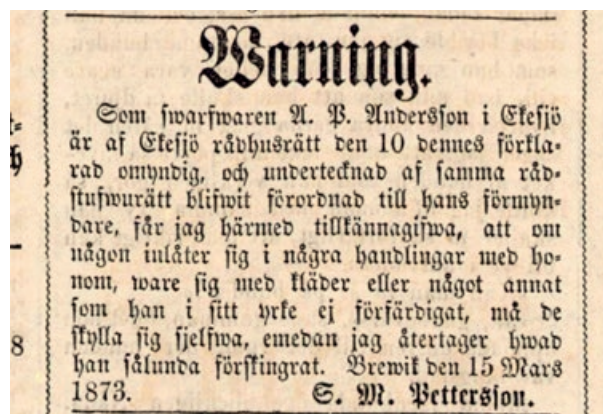
Föreningen DIS

Gamla Linköping, 582 46 LINKÖPING

E-post: dis@dis.se

Innehållsförteckning

- De fattiga i backstugorna - sid 1
- Styrelse, funktionärer mm – sid 2
- Föreningsnotiser – sid 3
- Släktforskardagarna – sid 4
- Ordförandens spalter – sid 5
- Begravningskalaset i Hjälshammar - sid 6
- Omyndigförklaringar – sid 7
- Emigranterna från Linneryd – sid 8
- Syneprotokoll från torpet Stora Rona - sid 12
- Sockenstämmoprotokollen berättar – sid 14
- Ett osannolikt kyrkboksfynd – sid 17
- Två boktips – sid 18
- Redaktörens spalter - sid 19
- Glad sommar!- sid 20

En varning om en svarvare Andersson från Eksjö som blivit omyndigförklarad. Annons i tidningen *Hvad Nytt* den 27/3 1873. Läs mer på sidan 7 om omyndigförklaringar.

Vi behöver fler funktionärer i DIS-Småland

Vill du vara med och planera DIS-Smålands verksamhet? Vi behöver förstärka våra arbetsgrupper.

I varje arbetsgrupp finns en ansvarig som också är ledamot av styrelsen. För att vara med i arbetsgruppen behöver man inte vara med i styrelsen.

Är du intresserad? Kontakta ordföranden Tommy Nilson (ordforande@dis-smaland.se) eller någon annan i styrelsen.

Dessa arbetsgrupper finns:

PR/information/webbsida/Facebook

Hålla vår webbsida/Facebook uppdaterad.

Skicka information via mejl till medlemmarna.

Medlemmar

Hålla kontakt med medlemmarna.

Hälsa nya medlemmar välkommen via mejl eller telefon.

Statistik.

Felaktiga adresser, mejl.

Utbildning/Medlemsmöten

Planera årets utbildningar, digitalt och fysiskt.

Planera medlemsmöten, digitalt och fysiskt.

Deltaga på utbildningar/möten, digitalt och fysiskt.

Disbyt

Glöm inte att skicka in ditt Disbyt-utdrag. Att vänta tills man är färdig eller nästan färdig är fel taktik, ju oftare desto bättre. Disbyt är ju en gemensam databas där vi kan hjälpa varandra att finna anfäder.

Det material du skickar in registreras i databasen och nästa gång du skickar in ett nytt bidrag raderas det första. Så ju oftare du skickar in desto mer aktuell är databasen.

Mailadress

Du har väl rätt mailadress registrerad hos oss? Om inte kan du gå miste om mycket som vi i DIS-Småland skickar ut men även det som Föreningen DIS sänder. Gå gärna in på Föreningen DIS hemsida och kontrollera att det är rätt. Adressen är:

<https://www.dis.se/sjalvservice-medlemmar>.

Dispos

Om du ännu inte har hittat till Disbyt är det dags att testa. Ett förnämligt verktyg när man till exempel vill följa en familj i flera på varandra följande husförhörslängder.

När du är inne i Disgen kan du klicka på Dispos-länken, en jordglob med fyrkant i Disgen 2023. Du kommer då till aktuell ort för den markerade personen i familjeöversikten.

Du kan också gå direkt till Dispos med länken <https://dispos.dis.se>.

Höstaktiviteter

Under och efter pandemin har vi lärt oss att kommunicera via Zoom. Vi får dock inte glömma värdet av att kunna träffas fysiskt.

Vi har vissa planer på att återuppta fysiska möten i form av studiecirkel där vi kan träffas för att utbyta erfarenheter av de verktyg som ingår i DIS medlemskap.

Tycker du detta vore intressant vill vi gärna att du hör av dig till oss på mejladressen ordforande@dis-smaland.se.

Till en början är tanken att någon av oss funktionärer i DIS-Småland deltar. Förhoppningsvis kan sådana cirklar bli mer självgående på sikt.

Medlemsmöten i höst

Under våren har vi haft två medlemsmöten via Zoom om DNA och om fader okänd. Vi försöker ordna fler möten under hösten.

Har du förslag på ämnen får du gärna meddela oss så ska vi försöka hitta lämpliga föredragshållare.

Skicka förslag till ordforande@dis-smaland.se så ska vi göra vad vi kan för att tillmötesgå önskemålen.

Några ämnen kan vara Disgens kommande utveckling, Dispos utveckling, kartor m m. Är fortsatt information om DNA intressant? Har du förslag på någon intressant föredragshållare? Vi tar tacksamt emot förslag.

Släktforskardagar i Östersund i augusti

Släktforskardagarna hålls i år i Östersund lördagen och söndagen den 26–27 augusti. Dagen innan, på fredagen, hålls Sveriges Släktforskarförbunds årsstämman.

Årets tema är Mittnorden – från kuster till fjäll. Det handlar mycket om Jämtland men inte bara. Några ämnen som föreläsarna kommer att tala om är till exempel kampen för kvinnors rösträtt, släktforskning med hjälp av DNA-test, säter- och fäbodskultur, Ort-namnsarkivet, soldatforskning, historiska kartor och digitala nyhetsarkiv.

Peter Ragnvaldsson håller föredrag om släktforskning i Ryssland och Ukraina och Christopher Thiels berättar om Estlands-svenskar och släktforskning i Estland. Det blir också möjlighet att lära sig om släktforskning i Norge. Mona Bergman från Riksarkivet ska tala om kolonaten i norra Sverige.

Släktforskardagarna hålls i Folkets Hus i Östersund. Arrangör är föreningen Jämtlands Lokalhistoriker & Släktforskare, i samarbete med Sveriges Släktforskarförbund och Arkiv Digital.

Eva Johansson

De prisas av Sveriges Släktforskarförbund

På Släktforskardagarna delas priser och hedersdiplom ut till släktforskare som gjort insatser som främjar släktforskningen.

Kerstin Jonmyren får Victor Örnbergs hederspris för att hon under 40 år starkt bidragit till att släktforskningen växt i Sverige.

Fredrik Mejster får förbundets förtjänstecken i guld för att han bidragit till att sprida släktforskning genom flera tv-program.

Åsa Hertzman och Linda Kvist, båda från Skåne, får utmärkelsen Årets Eldsjäl. De driver en Youtubekanal, håller kurser och föreläsningar.

Priset för Årets Släktforskningspublikation går till Lars-Olof Lööf för hans storverk ”Sjöfarare och superkargörer”.

Genealogisk Ungdoms fonds stipendium går i år till Hilde Strömberg för hennes insatser med att hjälpa ungdomar i Åmål att komma igång med släktforskning.

Storstockholms släktforskarförening får pris för årets största medlemsökning. Disa Eriksson och Janne Högdin uppmärksammas som Årets NÅDD-registrerare. Markus Gunshaga och Kalle Birgersson prisas som Årets anbytare.

Eva Johansson

Kerstin Jonmyren. Foto: Linda Åslund.

Fredrik Mejster. Foto privat.

Åsa Hertzman och Linda Kvist. Foto privat.

Begravningskalaset i Hjälshammar

En berättelse om ett märkligt begravningskalas har återberättats i flera generationer i byn Hjälshammar i Värnamo socken. Nu har historien nedtecknats av släktforskaren Donald Freij i Kaptensgården i byn.

Den avlidne var Carl August Johannesson, som varit 1/8-dels ägare till Assaregård, som dog den 16 augusti 1896 av "insnärjt bräck", endast 52 år gammal. Carl August hade levt ensam en längre tid och då ville grannarna ombesörja begravningskalaset.

Som granne var Sven Jonsson ägare av den andra delen av Assaregård och Svens bror, tillika grannen, Petter Jonsson och hans hustru Märta Lena Magnusdotter bodde i Kaptensgården. Det är Petter Jonsson och hustrun Märta Lena i Kaptensgården som var närvarande och deltog i kalaset som fört be-

Assaregård idag. Foto: Donald Freij.

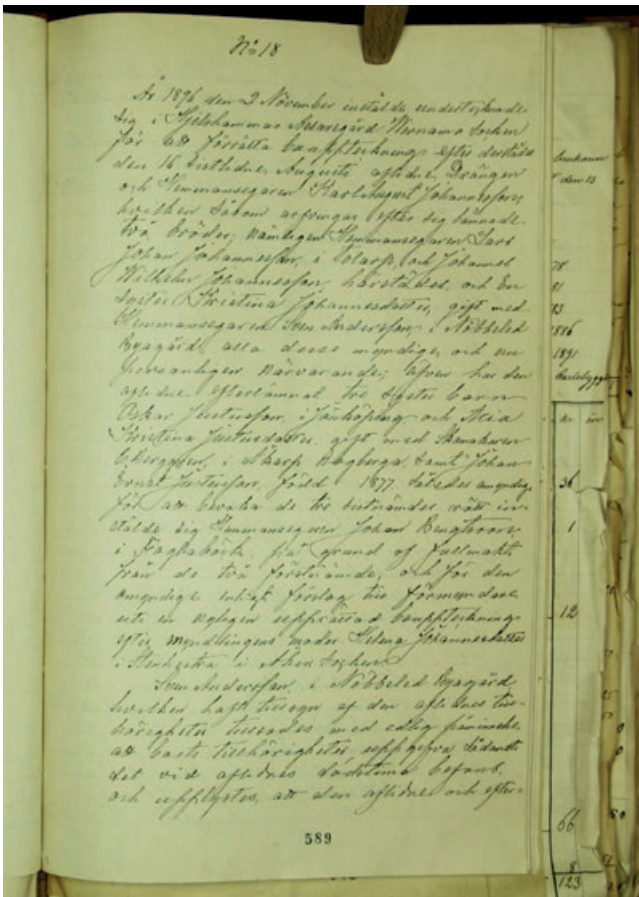
rättelsen vidare till kommande generationer i byn Hjälshammar.

Det berättas att Carl August blev sjuk och fått medicin att bota sig med. Carl Augusts bror Johannes Johannesson tyckte att medicinen inte hjälpte utan gav brodern en större ranson för att han fortare skulle bli frisk. Carl August blev sedan troligen förgiftad av medicinen och därmed avled. Johannes Johannesson blev sedan förhörd av myndigheten då de undersökte om han var vållande till att Carl August avled. Svaret på det har inte hittats i handlingarna.

På den tiden var det vanligt att man åt lutfisk året runt. Till begravningskalaset bestämdes det att luta in fisk samt att också vitkalaka rumstaket i undantagsstugan där kalaset skulle hållas. Stugan var i dåligt skick men en förbättring av innertaket kunde man genomföra för gästernas trevnad.

Det inköptes i Värnamo krita till rumstaket och lut till inlutningen av fisken. Men efter en tid uppmärksammades att fisken hade av misstag blivit inlutad av kritan. Kritan togs ur och luten tillfördes. Kritan fick inte kastas utan återanvändes till att krita rumstaket i stugan. Begravningen var den 30 augusti och sedan gästerna satt sig vid borden och fått lutfisk var hela rumstaket helt svart av flugor. Flugorna hade nog på långt håll känt fisklukten från taket.

Donald Freij
donald@freij.se

Eftersom Carl August Johannesson dog utan bröstarvingar gick hela första sidan av boupp-teckningen åt till att reda ut vilka hans arvingar var. Bildkälla: Arkiv Digital.

Omyndigförklaringar annonserades

Förr i tiden kunde en person bli omyndigförklarad. Det var inte särskilt vanligt men heller inte extremt ovanligt och innebar att någon annan tog över ansvaret för ens ekonomi.

Den som behövde hjälp kunde själv begära att bli omyndigförklarad men det kunde också ske med tvång. Det var domstolen som beslutade om omyndigförklaring. Den som blev omyndigförklarad fick inte ingå avtal, inte bestämma över sin egendom och inte heller rösta.

Enligt 1734 års lag kunde omyndigförklaring ske om någon ansågs vansinnig, det vill säga hade någon form av mentalsjukdom. Vad som skulla anses som sjukt var ju en bedömningsfråga och i många fall lär det ha legat alkoholmissbruk bakom.

Fler lagar kom under 1800-talet där enskilda personers myndighet togs upp. 1976 las en motion i riksdagen med krav på automatisk omprövning efter två år. 1989 försvann omyndigförklaring helt.

Tidningar

Det är inte alltid prästen gjort en anteckning om omyndigförklaring i husförhörslängden. I stället kan det vara idé att söka i digitaliserade dagstidningar om du vill veta om en äldre släkting blivit omyndigförklarad.

Beslut om omyndigförklaring publicerades bland andra legala nyheter i dagstidningarna. Det kunde också annonseras om det. Under mina många år med arkiv- och personforskning har jag sett flera sådana fall i dagstidningarna, till exempel storbönder som uppenbarligen inte klarat av sin ekonomi och blivit omyndigförklarade.

Sök i Kungliga Bibliotekets tidningsdatabas på namnet (och orten om namnet är vanligt).

Husebyaffären

De allra flesta, åtminstone i Småland, känner nog till den omyndigförklarade fröken på Huseby. Det är troligen det mest kända fallet i Sverige och som fick väldigt mycket uppmärksamhet under en lång följd av år.

Fröken på Huseby hette Florence Stephens. Hon föddes där 1881 och levde till 1979. Hon

En annons om den omyndigförklarade mjölnaren Johannes Alfred Karlsson i Korsberga, införd i Hvetlanda Tidning den 26 augusti 1889.

förblev ogift och ärvde Huseby bruk i Skatelövs socken 1934, efter sina föräldrar brukspatronen Joseph Stephens och Elisabeth Kreuger. Hennes två systrar ärvde andra gårdar som föräldrarna ägde.

För att klara av skötseln av sin stora egendom tog hon hjälp av rådgivare, en del av dem bedrägliga. Florence Stephens var en övertygad rojalist och tog till sig prins Carl Bernadotte som både rådgivare och arvinge. Han var barnbarn till Oscar II.

Huseby bruks ekonomi kördes i botten och Florence Stephens omyndigförklarades 1957,

Florence Stephens.

Bildkälla: Svenskt Porträttarkiv.

på egen begäran och för att få hjälp att reda upp affärerna. Det tog 18 år innan hon åter blev myndig. Mycket har kommit fram om oegentligheter kring Huseby och det finns både en film att se och information att läsa på nätet.

*Eva Johansson
eva@evagun.se*

Kungliga Bibliotekets tidningsdatabas:

<https://tidningar.kb.se/>

Släktboken berättar om emigrantfamiljen från Linneryd

Hemmansägaren Gustaf Håkansson på Östergården i Linneryds by emigrerade till Amerika tillsammans med sin andra hustru Carolina Jonasdatter, deras två gemensamma barn och de tre barnen från hans första äktenskap.

Barnen var mellan 16 år och ett halvt år när de reste i maj 1869. Carolina var syster till Gustafs första hustru Johanna, som dött 1864, och alltså moster till de äldsta barnen.

Familjens emigration kunde du läsa om i *Små-Disigt* nr 2, 2018, som en del av en större artikel om emigranter från Linneryd. Släktforskaren Margit Lorensen hörde sedan av sig och berättade att en släkting till henne gift sig med en av bröderna. Läs Margit Lorensens text här nedan.

Ett barnbarns barn till Gustaf Håkansson skrev en bok om familjen, utgiven i USA. I den berättar han om familjens emigration och hur det gick därefter. Boken heter *”The brothers”*,

är skriven av John E. Hawkinson och den kom ut 1969. Författaren är sonson till Gustaf Håkanssonson Alfred, född i Sverige 1858.

John E. Hawkinson blev först ombedd av Swedish-American Institute i Minnesota att skriva en artikel om sin farfars föräldrar till institutets tidskrift. Men någon artikel blev det aldrig, projektet växte i stället till en bok.

Östergården

Gustaf Håkansson föddes 1825 på Östergården i Linneryds by, yngst av sju syskon. Detta var hans mor Helena Hansdatters fädernegård. Gustafs äldre syster Maja Stina hade emigrerat 1858, sedan hon blivit änka, och det var till hennes hem i Minnesota familjen Håkansson begav sig sedan de kommit i land på amerikansk mark. Kusinerna i Amerika hade skrivit hem till kusinerna i Linneryd. Gustafs äldste son John väckte tanken på att emigrera, efter att ha fått ett Amerikabrev.

När de skulle lämna Castle Garden i New

Familjen kom till Chisago county

Det var tiden för de tre nödåren 1867–1869. Gustaf och Carolina hade bestämt sig för att emigrera till Norra Amerika.

Den 21 april gick en av dem eller båda till prästen och tog ut flyttningsattest för hela familjen. Kofferten packades med de saker de ville och kunde ta med sig på den långa resan.

En bondfamilj fick pengar till biljetterna när man sålde gården och det lösöre man inte kunde ta med sig och våren 1869 efter två nödår, ja, kanske var det så Gustaf finansierade resan till det nya landet för sin familj.

Hur blev det då i det nya landet? Gustaf och Carolina bosatte sig på sin farm i Franconia i Chisago County. Här föddes ytterligare fem söner. Alla blev vuxna utom den näst yngste som dog knappt elva månader gammal.

Den äldste sonen Johan August hamnade så småningom i Parkers Prairie i Otter Tail

County, ungefär tre timmars bilfärd nordväst om Minneapolis. Här gifte han sig med Helena Charlotta Judith Nelson. Judith var kusin med min morfar.

John A. Hawkinson hade affär i Old Town, den hette Mercantile Co. Han var också postmästare i staden. Sommaren 2018 var jag och min äldsta dotter på en släktträff i Parkers Prairie och inne i den byggnad där John hade haft sin affär. Den var inredd som ett 50-talsmuseum och kafé.

I Emigrantinstitutets bibliotek finns en bok som heter *”The brothers”*. Den boken handlar om Gustaf Håkanssonsonson Alfred och deras liv i Amerika. Håkanssonsonson Alfred blev Hawkinson i det nya landet.

Margit Lorensen
margit@ihregren.se

York och ta färjan över till fastlandet för att åka vidare saknades en koffert. John fick stanna kvar tills den var funnen och komma efter. Han dök upp precis i sista stund innan tåget västerut skulle gå. Han hade varit på väg att bli återsänd till Sverige för han hade inga identitetspapper på sig, de hade föräldrarna.

Ingen av dem kunde någon engelska.

Tolv bröder

Genom boken kan vi följa familjen i Amerika. Där fördubblades barnaskaran, Gustaf blev till slut far till tolv söner men två av dessa dog som småbarn, varav en hemma i Linneryd.

De kom med tåget till Chicago, tillsammans med hundratals andra immigranter. Därifrån åkte de vidare till Wisconsin, sedan ångbåt på Mississippifloden och floden St Croix till Taylors Falls den 31 maj 1869. Namnet känner vi igen från Vilhelm Mobergs utvandrarepos,

det ligger i Chisago county i Minnesota. Här bodde systern Maja Stina med sina barn.

Hennes make Håkan Larsson Swedberg hade dött 1865. Han hade emigrerat före henne men de kände varandra sedan ungdomen. Sedan de båda mist sina makar hade han skrivit till henne och friat och hon hade tagit med sig sina fyra barn och åkt till Amerika. 1858, när hon kom dit, hade den allra första svenska kolonin i Minnesota bara funnits i sju år.

Köpte en farm

Ganska snart hittade Gustaf en farm som var till salu. Den var på 160 acres (ungefär 65 hektar), kostade 1500 dollar och låg i Franconia nära St Croixfloden. Det var bra odlingsjord här, skriver författaren. Mellan farmen och vägen låg en bit skog med ekar och lönnar så husen syntes inte förrän man kom fram till farmen. På hösten 1869 flyttade de in.

Östergården i Linneryds by i maj 2018. Då besökte jag byn med ett par väninnor, den ena uppväxt i byn. Då visste jag inte att familjen Håkansson emigrerat från denna gård, men tyckte att den gamla grinden var så vacker så den ville jag fånga på bild. Foto, färgbild: Eva Johansson. Den högra bilden på Östergården är från John E. Hawkinsons bok.

Farmen hade byggnader, åkrar och betesmark, fruktträd och bärbuskar i trädgården. I skogen kunde de skörda tranbär. Här trivdes de från första stund. Men det krävde ändå hårt arbete för att hålla gården i stånd och bruka jorden. Översvämningar och torka, åska och hagelstormar satte dem på prov.

De sådde och skördade, gjorde lönnsirap och klippte fårens ull, som Carolina kardade. Hon kärnade smör och ystade ostar. På farmen fanns en liten insjö med fisk, där pojkar-
na också lärde sig simma. Än idag heter den Hawkinson Lake.

John E. Hawkinson beskriver i detalj hur de svenska immigranterna levde, bland annat hur hans farfars föräldrar drack kaffe på bit och svepte upp såsen från tallriken med en bit bröd. Exotiska vanor som snart försvann.

De hade haft med sig en del husgeråd och verktyg från Sverige. I Amerika köpte Gustaf två oxar, i stället för att ha häst. Säden körde de in till den lilla staden Franconia, som snarare var en by, för att mala på kvarnen där. I Franconia fanns också skola, ett par affärer, en ångbåtskaj, ett sågverk och ett par fabriker.

*Gustaf Håkansson och Carolina Jonasdotter.
Bild från John E. Hawkinsons bok.*

I trakten bodde allt fler svenskar. Från det gamla landet förde de med sig seder och bruk som efter hand slipades bort och försvann. Med tiden blev de amerikaner.

Hawkinson

Sönerna som var med från Sverige hette Johan August (John), Carl Johan (Charlie), Alfred, David och Frans (Frank). I Minnesota föddes Samuel, Joseph (Joe), Israel, Jacob (Jake), Theodore Ludwig (död som barn) och Theodore Wilhelm. I Amerika fick alla bröderna efternamnet Hawkinson eftersom deras lärarinna tyckte att det skulle stavas på engelska.

Bröderna var duktiga i skolan och lärde sig snabbt, de var populära i sociala sammanhang och flera av dem stannade i hemtrakten.

På 1890-talet fick deras område sitt namn, Pleasant Valley. Fler farmer hade växt upp i närheten, de flesta brukade av svenska emigranter, och man ville ha ett gemensamt namn. Det var Jacob som föreslog detta och det slog an även hos grannarna. Men författaren skriver att man inte av namnet ska tro att det bara var en idyll. Här förekom både mord med gift och med skjutvapen, konflikter, alkoholism, mordbränder och svåra olyckor. Tuberkulosen skördade offer även här.

Vintertid fanns det gott om jobb för skogsuggare och bröderna Hawkinson arbetade några säsonger i skogen men också vid sågverk och som flottare.

Sträng men vänlig

Författaren beskriver Gustaf Håkansson som en gammaldags patriark, vars ord var lag i hushål-

*Familjen Håkanssons farm i Amerika på
1890-talet. Bild från John E. Hawkinsons bok.*

let. En sträng och allvarlig man, stark och envis som en ox, men också generös, vänlig och rättvis. Han hjälpte många nyanlända emigranter hemifrån, både med husrum och kontanter.

Varken han eller Carolina lärde sig tala engelska utan höll sig till sitt modersmål, ändå fullgjorde han ett uppdrag som ledamot av den lokala skolstyrelsen. De var omgivna av svenskamerikaner. Även Carolina beskrivs som idog och strävsam, ständigt arbetande.

En dag, strax innan Gustaf fyllde 70 år blev han avkastad från sin skenande häst. Han överlevde men repade sig aldrig riktigt. 1898, när han var 73 år, hade han överlämnat farmen till sonen David och makarna byggde sig en undantagsstuga på gården.

I januari 1901 dog Gustaf. Carolina levde som änka till 1909, då hon dog i sviterna av en eldsvåda när hon tänt i spisen.

Bröderna

David (1866–1937) tog alltså över farmen. Alfred (1858–1931) och Charlie (1855–1926) blev farmare i grannskapet. John (1853–1940) bodde vid sin död i Cedar Falls i Iowa. Frank (1868–1939) flyttade till Park City i Utah, Sam (1870–1938) kom till Minneapolis och Joe (1872–1951) till Rock county i sydvästra Minnesota. Israel (1875–1909) skaffade en gård lite norrut. Jacob (1877–1968) gav sig av till Washington, senare Alaska och British Columbia i Kanada. Theodore (1885–1951) bodde i Des Moines i Iowa.

Familjens farm ligger på adressen 17920 Pleasant Valley Rd i Shafer i Minnesota. Davids sonson Dale Hawkinson drev farmen i fjärde generationen fram till sin död 2007. Idag är det hans hustru och döttrar som bor där.

Eva Johansson
eva@evagun.se

Bröderna Hawkinson fotograferade i Taylors Falls 1895. Stående från vänster: David, Samuel, Frank, Joe och Israel. Sittande från vänster: Jacob (Jake), John, Charlie och Alfred, med Theodore på knä längst fram. Bild från John E. Hawkinsons bok.

Syneprotokoll för torpet Stora Rona

Denna berättelse handlar om ett fynd, som gjordes då en flyttstädning utfördes år 2000 i huset Karlsdal i byn Bor i Voxtorps församling och Värnamo kommun.

Under trappan till övervåningen återfanns en trälåda med en del gamla dokument rörande Karlsdals tidigare ägare och dennes föräldrar på Stora Rona. Märkligt är att i Karlsdal har många familjer sedan varit bosatta utan att någon har upptäckt lådan med handlingarna.

Dessa dokument ger oss nu en liten inblick i personernas levnadsförhållanden och ibland svårigheter i livet för över hundra år sedan på gården Stora Rona. Det handlar om arrendatorn Carl Magnus Larsson som vi nu kan få oss en liten inblick i hans levnadsförhållande i slutet av 1800-talet.

Carl Magnus Larsson var född 1848 på Stora Rona. Hans föräldrar var arrendatorn Lars Peter Johansson och Anna Kajsa Mattiasdotter. Carl Magnus Larsson var yngst av de

sex barnen. Redan som 12-åring verkar det som om att Carl Magnus undertecknat ett arrendekontrakt med August Lilliecreutz på Lundboholm. Han var ägare till denna del av gården Stora Rona. Carl Magnus far, Lars Peter Johansson var nog angelägen om att någon av sönerna kunde fortsätta driften av Stora Rona.

År 1896 avled arrendatorn och bonden Carl Magnus Larsson på Stora Rona i Voxtorps församling. Efter det skulle eventuellt en ny arrendator tillträda. Innan detta kunde ske skulle gården besiktigas och protokollet för detta är det som följer nedan.

Änkan Sofia Gustafsdotter och sönerna skulle åtgärda alla reparationer innan de avflyttar eller arrenderar gården igen för en ny period. Som synehandlingen visar så var det ganska omfattande underhållsarbeten som måste utföras av sterbhuset.

*Donald Freij
donald@freij.se*

Till vänster Karlsdal och till höger Stora Rona idag. Foto: Donald Freij.

Avskrift av syneprotokollet:

”År 1898 den 7 Maj inställde sig undertecknade efter anmodan, å torpet $\frac{1}{4}$ mtl. **Stora Rona** under fideikommisslegendomen Lundboholm i Voxtorps socken, för att verkställa laga af – v tillträdessyn emellan afiidne brukaren Carl Magnus Larssons sterbhus delägare, utgörande enkan Sofia Gustafsdotter, Sönerna Johan Valfrid, myndig, Ernst Gustaf Fridolf, Helge Gottfrid, Johannes Alfred, Henning Edvin, samt Carl Sixtus, alla omyndiga, afträdare och Högvälborne Herr Friherre C. A. Lilliecreutz, tillträdare. Vid förrättningen är tillträdaren närvarande och af afträdarne enkan och myndige Sonen, hvaremot de omyndiges förmyndare torparen Anders Peter Larsson i Carlsbygget icke lät sig afhöra.

Herr Fideikommissarien förevisar ett den 27 Februari 1860 emellan afiidne Fideikom-

missarien Högvälborne Herr Friherre August Lilliecreutz och Carl Magnus Larsson upprättadt kontrakt, hvaraf här intages 1 sta. punkten:

Brukaren emottager hemmansdelen i befintligt skick och innehar densamma med skyldighet att den väl bruka och vårda samt vid skeende afträda densamma i laggilt skick aflämna, eller i motsatt fall genast i kontant till mig utgifva det belopp, som af laga af – och tillträdesysesyn bestämmes, kostnaden för denna syn delas till hälften två af – och hälften på tillträdaren.

Efter antecknandet häraf företogs och fastgick synen i följande ordning:

Boningshus af timmer, brädfodrad, täckt med tegel på bräder 12,9 meter långt, 5,5 meter bredt och 3,9 meter högt, inredt till förstuga, dagligstuga, kök, skafferi och förstugukammare under samt vind och 2 oinredda rum öfver.

Ny kopparlist på östra gafveln insattes	0,75
Anmärktes att väggen på norra sidan är buktig	
Som taket är otätt pålägges stickor under teglet	50,00
Brädfodringen repareras för	2,00
En söndrig fönsterruta ersättes med en ny	0,25
Fönsterrutorna kittas, fönsterbågar kar och foder	
oljemålas och väggarna rödfärgas för en beräknad kostnad af	40,00
Nya förstugudörrar, klädda och försedda med beslag	5,00
De trasiga tapeterna i förstugan borttagas och väggarna kalklimmas	2,50
Nedre spegeln å dörren emellan förstugan och dagligstugan är spräckt, repareras för	0,50
Kök och skafferi utan annan anmärkning än att dörrklinkorna repareras för	0,25
Ny dörr emellan skafferiet och förstugukammaren anskaffas	2,00
Dörren emellan förstugan och förstugukammaren förses med ny lås	1,50
alla dörrar oljemålas	10,00
Två nya fotsteg å trappan till vinden insätts i stället för befintliga bristfälliga	0,50
Hemlighuset utan annan anmärkning, än att taket omlägges med brädor eller stickor	7,00
Ladugård af timmer under tak af halm 27 meter lång, 7,05 meter bred och 2,4 meter hög med vandringshus af stolpar och bräder 7,95 meter i fyrkant och 2,55 meter högt. Ladugården är inredd till kostall, häststall, svinhus, redskapshus, loge med två lador samt höskulle, till hvilken leder uppkörsbro af sten.	
Södra och halfva norra sidan af ladugårdstaket omlägges med halm, hvartill anses åtgå 3400 Kgr	100,00
Nytt golf inlägges i kostallet	15,00
Ny gödseldörr anskaffas	2,00
Spiltan och golfvet, i häststallet repareras för	6,00
Vedboden är gammal och bristfällig	
Källaren är hvälfd med sten och försedd med jordtak	
Hägnaden , där af hemgårdsgärdesgård 150 famnar oduglig, iståndsättes a 15 öre.	
22,50	
Af torpets gärdesgård är 720 famnar fullgod.	
79 famnar halfgod, iståndsättes a 12 öre	9,48
489 famnar oduglig iståndsättes a 18 öre	88,02
Summa Kronor	365,25

Den med förrättningen missnöjde eger däröfver anföra besvär genom att stämma vederparten till Östbo häradsrätt inom tre månader efter af detta syneinstrument erhållen behörig del. Som ofvan

Oscar Rendahl P. J. Gustafsson

Sockenstämmornas protokoll ger intressant information

Vid sockenstämmorna beslutades om socknens lokala angelägenheter. Från början var det församlingens räkenskaper och byggnader samt kyrkotukten som var sockenstämmans viktigaste uppgift. Sockenstämman fick också utdöma straff för mindre brott. Då skulle stämman hållas två gånger per år men i takt med ökat antal ärenden ökade också mötestillfällena.

Ledamöter var församlingsprästen och sockenmännen. De flesta ledamöter var bönder, men fanns det en adelsman eller brukspatron i socknen ingick han också. Prästen var självskriven ordförande på stämman.

Sockenstämmans område spände över ett mycket brett fält som varierat över tid. Här fattades beslut om angelägenheter som rörde den egna socknen. Protokollen från sockenstämmorna finns bevarade i kyrkoarkiven.

Det som idag är kommunalt ansvar var fram till 1862 ett ansvar för präst och kyrka, till exempel skolan och fattigvården. Sockenstämman hade också ansvar för hälsovården, kyrkobyggnaden och prästgården, församlingens anställda med mera.

Läser man protokollen verkar ledamöterna som regel ha varit överens. Det är sällan en avvikande mening kommer fram. I 1817 års förordning om sockenstämmor sägs att beslut ska fattas efter enkel majoritet, tidigare krävdes att man skulle vara överens.

I protokollen finns sällan redovisning av någon omröstning. Vid röstning gällde först en röst per närvarande sockenman men senare övergick man till röstetal i förhållande till mantal.

Upphörde 1862

Sockenstämmorna har sina rötter i medeltiden och levde kvar ända till 1862. De kunde också kallas gällstämman, då gällde stämman för alla socknar i pastoratet och hölls i moderkyrkan.

1843 togs ett steg på vägen mot dagens orga-

nisation. Dels blev stämmans möten offentliga, dels delades verkställandet upp i kyrkliga och borgerliga ärenden.

En ny kommunalförordning 1862 innebar slutet för sockenstämmorna. Från och med 1863 fick socknen en kyrklig församling och en borgerlig kommun, som juridiskt och organisatoriskt var helt åtskilda. Kommunalstämman blev den borgerliga kommunens beslutande organ.

Kommunen bestod fortfarande av samma geografiska område som socknen och i de flesta kommunerna var det troligen samma personer som ingick som ledamöter i båda organen. Efter hand blev det mer skillnad. Dessutom har de från början små kommunerna slagits ihop allt mer och idag har vi storkommuner där många församlingar ingår.

Under sockenstämmornas tid fanns inte politiska partier och inga val föregick sockenstämman. Enligt en förordning från 1723 skulle alla sockenmän ingå och ha rösträtt. Sockenmännen var både skatte-, frälse- och kronbönder.

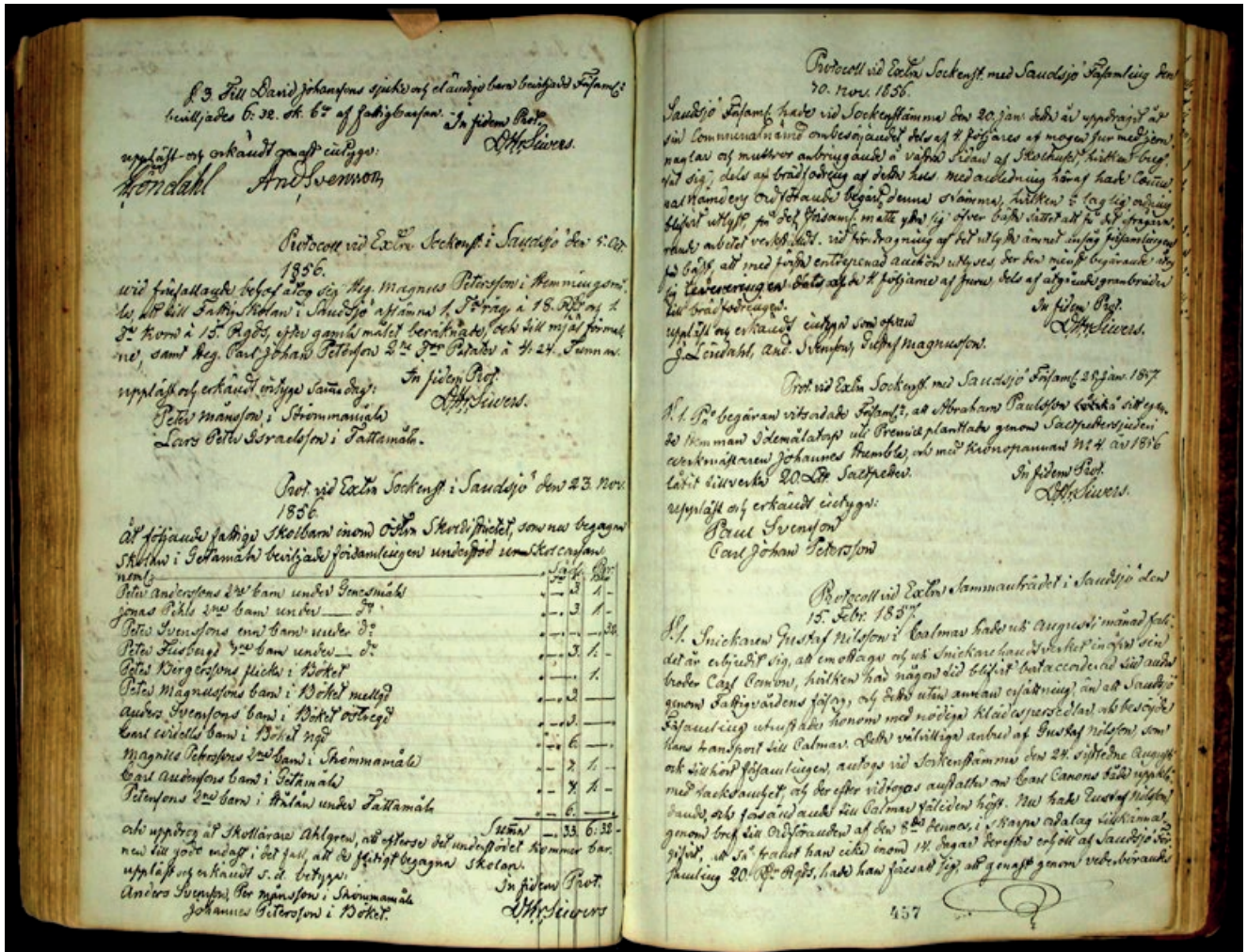
Blandade ärenden

Mest intressant för dig som släktforskar är förstås personrelaterade uppgifter, alltså där enskilda sockenbor nämns. Har du en förfader som varit ledamot av sockenstämman kan protokollen ge en fyllig bild av vilka ärenden han hade att ta ställning till och kanske också vad han själv förde fram vid sammanträdena.

Vissa ledamöter agerade ibland ombud åt sockenbor som de fått en skrivelse från eller som någon vänt sig direkt till och kunde därför ta upp enskilda ärenden.

Några spridda nedslag i de arkiverade sockenstämmaprotokollen ger en bild av vad dessa arkivhandlingar kan berätta om. Det handlar långt ifrån enbart om vilka sockenbor som skulle få fattighjälp.

Sockenstämman utsåg kyrkvärdar, sexmän och rotemästare. Skulle prästänkan få fler nådeår? Hur mycket skulle skolläraren ha i

Så här ser det ut i boken med sockenstämmoprotokoll från Södra Sandsjö socken 1823-1862, volym KI:1. Uppslaget visar protokoll från november 1856 till februari 1857, då bland annat ärendet om den tidigare bortauktionerade Carl Canon behandlades. Bildkälla: Arkiv Digital.

årslön? Vem skulle betala för den kringflyttandes lasarettvistelse? Vem skulle få flytta in till socknen?

Fattighjälp

Det vanligaste ärendet när det gäller enskilda sockenbor är beviljande av fattighjälp. Att ha en fattigkassa och ge hjälp till den som inte klarade av att försörja sig själv var viktigt i varje socken. Församlingen hade ett socialt ansvar för sina församlingsbor.

Långasjö sockenstämma höll sammanträde den 10 mars 1847. Sammanträdet hölls för att ordna fattigväsendet, ”denna lika viktiga som bekymmerfulla angelägenhet”. Den här dagen behandlades alltså bara fattigvårdsärenden. I protokollets punkt 3 kan vi läsa om att Peter Magnusson på Bokelund och Samuel Karlsson i Skallebo med hushåll ”intogos på fattiglistan på villkor att deras nuvarande och

framtida tillgångar förskrivs åt fattigkassan”. Om Samuel Karlssons förmyndare inte går med på detta får denne ta hand om familjen själv ”bäst han gitter”. Fick man fattighjälp fick man alltså inte ha några egna tillgångar, de gick till fattigkassan.

Fattigauktioner är välkända, auktioner där barn och även vuxna auktionerades ut till den som tog emot dem mot minst ersättning.

På sockenstämman i Södra Sandsjö den 15 februari 1857 beslutades att skicka 20 riksdaler till Gustaf Nilsson i Kalmar, som ersättning för att han tagit emot sin bror Carl Canon. Båda var uppväxta i socknen och den nu 20-åriga Carl hade tidigare varit ”bortackorderad” men stämman var tacksam för att brodern i stället lovade dra försorg om honom. Carl blev kvar i Kalmar och dog där 1898.

Att vara fattig innebar beroende av andras välvilja. Inte bara i direkt hjälp utan även när

det gällde var man skulle få bo. Att kunna flytta till en annan socken för att söka lyckan var inte givet. På sockenstämmor diskuterade man ibland ärenden som gällde personer som ville flytta till socknen, om de skulle få göra det, om det var risk för att de skulle ligga socknen till last.

Äldre protokoll

De flesta digitaliserade sockenstämmoprotokoll verkar vara från 1800-talet, men en hel del från både 1700- och 1600-talen är också tillgängliga, inte minst i de småländska socknarna.

Den 19 april 1693 diskuterade sockenmännen i Barnarp söder om Jönköping att bygga fattigstuga. Prästen ville att så skulle ske men de övriga ledamöterna ansåg den "icke vara nödig", de menade att de fattiga ändå inte ville bo där. Det fanns då fyra fattighjon som socknen försörjde.

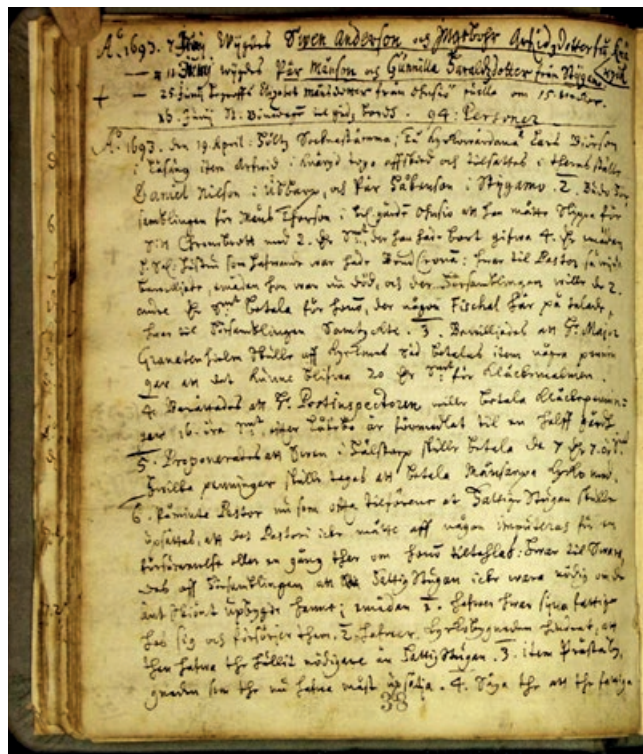
Digitaliserade

Sockenstämmoprotokollen finns tillgängliga på flera sätt. De ingår alltid i församlingens kyrkoarkiv men har digitaliserats i mycket varierande grad, både av Riksarkivet och av Arkiv Digital.

Protokollen finns tillgängliga från en hel del församlingar runt om i landet. Stickprov visar att i vissa län har färre protokoll digitaliserats och i andra län fler. De har volymbeteckning KI:1, KI:2 och så vidare och återfinns i slutet av volymförteckningen. Ibland kan protokollen finnas inlagda i andra kyrkböcker, som till

Vissefärda sockenstuga, där sammanträdena i sockenstämmorna hölls. Foto: Mannes Hofrén, Kalmar Läns Museum.

Barnarps sockenstämmoprotokoll från sammanträdet den 19 april 1693. Bildkälla: Arkiv Digital.

exempel i Barnarps kyrkoarkiv där de ingår i ministerialboken C:1 från perioden 1681–1721.

Databas

En databas som heter Svensk Lokalhistorisk Databas, förkortas SLHD, är värd att noteras.

Den omfattar framför allt Hallands socknar och har upprättats som ett kulturarvsprojekt med Halmstad kommun som huvudman. Den innehåller avskrifter av protokoll från sockenstämmor och kommunalstämmor.

Databasen är fritt tillgänglig på www.lokalhistoria.nu

och uppdateras kontinuerligt. Utöver socknarna i Halland ingår även protokoll från bland annat Jönköpings, Oskarshamns och Växjö kommuner. På hemsidan kan du fritextsöka i samtliga protokoll eller specificera din sökning i en kommun och socken.

Protokollen har skrivits av ordagrant. I sökträffen kommer du till avskriften men inte till originaldokumentet.

Eva Johansson
eva@evagun.se

En längre version av denna artikel har varit publicerad i tidningen *Släkthistoriskt Forum* nr 2, 2020.

Ett osannolikt och lyckosamt fynd

Om betydelsen av det märkliga ordet **serendipity** förklarar Ted Rosvall i **Släkt-historiskt Forum 1/07**, att det är "osannolika fynd och egendomligheter" eller "effekten av lyckosamma fynd som av en tillfällighet görs när man letar efter något annat".

För mig blev det så då jag sökte vigseluppgiften 1768 för Peter Drugge, ett barnbarn till min anfader hammarsmeden Hans Drugge på Söderfors bruk i Uppland.

När jag noterat detta så föll min blick på vigseluppgiften ovanför uppgiften om Drugge. Där var antecknat vigsel den 28 oktober 1768 för änkemannen och skolmästaren Erik Widblad och änkan Sophia Grönberg. Sophia hade tidigare varit gift med tobaksarbetaren Lars Grönberg som arbetade på Wilhelmi Tobaksfabrik i Stockholm. När Sophia Elingia blivit änka efter Lars Grönberg tog hon sedan hans efternamn.

Vid första anblicken syntes inte Sophias namn så märkligt. Men när hennes föräldrars namn, predikanten Erik Elenius och modern Margareta Fellenia framkom, stod det klart för mig att jag funnit något mycket märkligt.

Det visade sig att Sophia var en helt okänd dotter till Erik och Margareta. Sophia var en yngre syster till min anfader Christian Elingius d y (1713–1759), nybyggare i Gällivare. Sophia föddes omkring 1720, möjligen i Jukkasjärvi eller i Gällivare och fick då namnet Sophia Elingia. En gren av slakten Elingius bär idag namnet Elenius.

Kyrkböckerna för dessa församlingar är bristfälliga med stora luckor. Därför har ännu ingen hittat några uppgifter om Sophia. Erik Widblad och Sophia var bosatta några år i Söderfors och flyttade sedan till Tierps församling. De lämnade Tierp 1777 och flyttade till Väla. Vilket visade sig sedan vara Östervåla församling där de sedan avled.

Erik Elingius

Vidare kan nämnas att fadern Erik Elingius (Elenius) föddes före kyrkböckernas tid omkring 1685 och utbildades till präst, men klarade inte av förhören. Han blev tidigt insatt

i prästyrket då fadern Christian Elingius var kyrkoherde i Jukkasjärvi. Erik lärde sig förutom svenska, också samiska och latin.

Den franskungelske resenären och reseskildraren Aubry de la Motrayes reste i juni 1718 i Torne lappmark. Under sina färder bland samerna där, använde han sig av Erik Elingius som tolk och vägvisare. I sin över hela världen spridda bok beskriver de la Motrayes sin ankomst till Jukkasjärvi och sitt möte med kyrkoherden Christian Elingius (1651–1717) och dess son Erik Elingius. I vigseluppgiften i Söderfors 1768 framkommer det att Erik Elingius tidigare varit predikant vid Kengis bruk i Pajala församling. Erik avled 1768 i Torneå, Finland, samma år som dottern Sophia vigdes med skolmästaren Erik Widblad.

Lars Grönberg

Lars Grönberg arbetade på Wilhelmi Tobaksfabrik i Stockholm. Fabriken drevs av Henrik Wilhelmi, född 1693 i Osnabruck.

Han drev tobaksfabriken fram till 1768 och efterlämnade då en förmögenhet på omkring 250 000 daler kopparmynt, där ingår även den 1760 inköpta fastigheten kvarteret Skansen nr 30, nuvarande Drottninggatan 44 i Stockholm.

Donald Freij
donald@freij.se

Söderfors vigselbok C:2, 1768. Bild 65. Bildkälla: Arkiv Digital.

Boktips för släktforskare

Carl Gustaf Ring blev den siste indelte soldaten när han blev grenadjären nummer 108 på soldattorpet Bolöt i Rørsberg i Blackstad socken i nordöstra Småland 1891. Alldeles före nyår 1896 gifte han sig med Annette Ström och de blev kvar på torpet så länge de levde.

Om familjen Ring på torpet Bolöt berättar författaren Per Helge i sin nya bok **”Bortom tiden”** (Rallarros förlag, 2023). Per Helge kommer från Vimmerby men bor sedan många år i Västerfärnebo i Västmanland.

Boken handlar inte bara om familjen Ring och dess öde, Per Helge gör också utvecklingar och sätter in familjemedlemmarna i sina olika historiska sammanhang. Vi får veta mycket om att vara indelt soldat, om torparlivet, om väckelserörelsen och annat. Detta gör boken mer allmänt intressant, alltså inte bara för dem som har denna familj i sin släkt.

Per Helge skriver både medryckande och lågmält om dessa äldre släktingar, en så rik historia och som stämmer till eftertanke. Vi får följa dem från det gamla fattigsamhället in i den nya tiden, från en tid där ett småskaligt jordbruk kunde föda en familj till den moderna tiden.

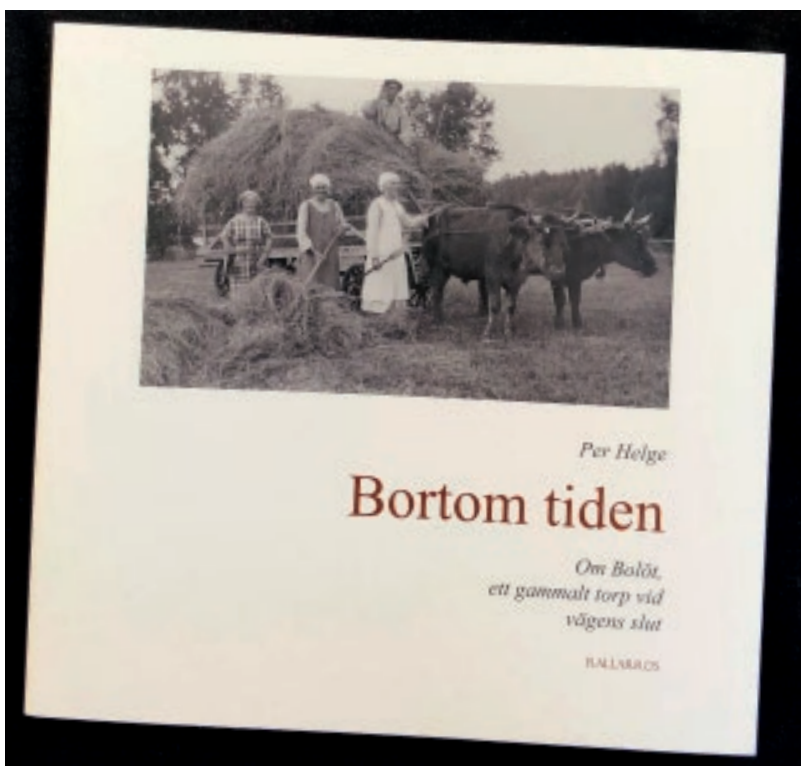
Boken **”I en sal på lasarettet”** är skriven av journalisten och författaren Björn Wiman. Den handlar om tuberkulosen, eller lungsothen som sjukdomen kallades i äldre tider. Fortfarande finns det många i Sverige idag som haft tuberkulos som barn och som då vistats en längre tid på sanatorium. En av dem är Alice Lindqvist, född 1940 i Norra Ängby utanför Stockholm och mor till författaren.

Detta är inte en biografi om hans mamma utan Björn Wiman använder sin mammas historia för att skriva om tuberkulos.

I boken reflekterar han bland annat över hur flera månader borta från familjen påverkat hans mamma, när hon som barn var inlagd, först på barnsjukhus och sedan på ett sanatorium i Dalarna. Hon var då sju år och minns själv inte så mycket.

Det är en mycket intressant och gripande bok han skrivit, där han förmedlar sin och andras kunskap om en sjukdom som berört så oändligt många. I varje släkt finns det säkert flera äldre släktingar som dött i lungshot eller tuberkulos. En mycket läsvärd bok.

Eva Johansson
eva@evagun.se

Redaktörens spalter

Hur gick det till när en arrendegård skulle överlåtas vid ett nytt arrende? Jag får nog erkänna att jag aldrig funderat på det, trots att jag har många arrendebönder i min släkt. Så kanske det blir när man som jag tappat den direkta kontakten med bonde- och torparlivet, det liv som mina förfäder och förmödrar levde.

Släktforskaren Donald Freij, suppleant i DIS Smålands styrelse, har haft anledning att reflektera över det sedan han var med och hittade ett gammalt syneprotokoll i en kartong i ett hus. Om det gamla syneprotokollet från 1898 kan du läsa på sidan 12–13. Den säger en hel del om hur människorna på just den här gården bodde vid den tiden.

Ibland kan det bli så här. Släktforskaren råkar komma över en arkivhandling som med sina detaljer ger oväntade pusselbitar. Att hitta gamla brev och dagböcker är förstås en riktig skatt, men det finns mycket annat som kan bli betydelsefullt i ens släktforskning.

Jag är extra glad över att Donald bidragit med sin artikel om detta, plus ytterligare ett par artiklar. Det tackar jag för.

Gör som Donald, dela med dig av dina arkivfynd!

Linneryd

På sidorna 8–11 gör jag, med hjälp av Margit Lorensen, en ny djupdykning i Linneryds historia. Den minnesgode läsaren kommer kanske ihåg att jag bidrog med ett par ganska omfattande artiklar därifrån för några år sedan (det var i nr 2, 2018). På våren det året hade jag besökt Linneryds by med ett par väninnor, varav den ena är uppväxt i byn.

Hon berättade så levande om byn, om husen och människorna. Både sådant hon kom ihåg själv och sådant hon hört talas om och läst om. Vi promenerade genom hela byn, solen sken och det var nog årets dittills finaste dag, den där majdagen.

Jag kände ju då att det där måste jag berätta om. En bys historia. En inspiration för mig är boken ”Den gamla byn” av författaren och astronomen Peter Nilsson, utgiven 1997. Han har skrivit en mycket fin bok om sin gamla

by Möcklehult som ligger några mil utanför Växjö. Boken rekommenderas varmt.

Det var verkligen intressant att få göra en djupdykning i en gammal by som Linneryd. Och efteråt fick jag veta att det finns mer att läsa om en av de emigrerade familjerna, familjen Håkansson från Östergården, som en efterlevande skrivit en bok om. Det visste Margit Lorensen som har ingift släkt i familjen.

Boken fick jag tag i och i det här numret tar jag er tillbaka till Linneryd men också till Wilhelm Moberg-land i Minnesota, till Chisago county och Taylors Falls, dit emigranterna kom.

Sommarforskning

Sommartid brukar innebära att många gör uppehåll i sitt släktforskande. Då lockar det mer att vara utomhus och att umgås med familjemedlemmar och släkt. De levande är alltid viktigare än de döda.

Själv släpper jag inte släktforskningen helt på sommaren, även om jag umgås med barn och barnbarn. Lite arkivletande brukar det allt bli, åtminstone regniga dagar när det ändå kan vara skönt att sitta på balkongen och andas blomdoft.

Jag bor i ett större bostadsområde i utkanten av Västerås, men med mycket grönska och öppna marker utanför huset, vilket jag uppskattar. Vi har en stor balkong under tak och eftersom den är inglasad blir den som ett extra rum halva året. Sommartid är det mitt arbetsrum där jag släktforskar.

Förra sommaren var jag sysselsatt med att slutföra arbetet med två släktböcker, en om min mammas släkt och en om min pappas. De projekten startade jag för mer än tio år sedan och har skrivit om släkten under hand som jag släktforskat. Det rekommenderar jag, att inte vänta med släktberättelsen tills du forskat färdigt (har man någonsin det?) utan skriva om varje släktgren när du har informationen färskt i minnet.

Snart ska jag börja med bok nummer två om min mammas släkt. Så jag hoppas på åtminstone några regniga dagar i sommar.

Glad sommar!

Eva Johansson
eva@evagun.se

Avsändare:
Föreningen DIS-Småland
c/o Tommy Nilson
Backgatan 5
575 35 EKSJÖ

B SVERIGE
PORTO BETALT

Glad sommar!

En sommardag något år kring förra sekelskiftet samlades de här släktingarna i en trädgård i Gränna.

Bilden ingår i Gränna Museums bildsamling och har digitaliserats. Enligt bildinformationen är mannen handlanden Knut Blomqvist, som bodde i Gränna vid den här tiden. Kvinnan till höger om honom är hans svägerska fotografen Calla Sundbeck och därefter sitter hans hustru Julia Sundbeck. Möjligen är det Maria Jansson därefter. Calla Sundbeck står som fotograf av bilden trots att hon är med själv.

Calla Sundbeck har efterlämnat många fotografier från den här tiden och som digitaliserats av museet. De har publicerats på Digitaltmuseum (www.digitaltmuseum.se).

Calla och Julia Sundbeck hade två systrar till, de hette Selma och Ada. De fyra systrarna var födda 1859–1867. De hade också tre bröder. Julia föddes i Jönköping men övriga barn föddes när familjen bodde i Svenljunga, där deras far Anders Sundbeck var bryggare. Syskonens mor hette Wilhelmina Andersson och båda föräldrarna var smålänningar.

Med den här bilden önskar vi alla medlemmar och läsare en riktigt fin släktforsarsommar och med fikastunder i det gröna!